

	Samostatná příloha k MPN 1 – Pořádek slov u víceslovných termínů	MPN 1/SPEJ 3
		Vydání č.: 1
		Strana/Počet stran: 1/2
Schválil: Ing. Jiří Kratochvíl, ředitel odboru technické normalizace	Datum: 2012-03-08	Podpis:

Pořádek slov u víceslovných termínů

Heslové termíny v terminologických normách a v terminologických částech předmětových norem je nutno uvádět v takové podobě, aby bylo možné snadno a zcela jednoznačně identifikovat jejich základní podobu a nedocházelo ke zbytečnému rozkolísávání terminologie.

Pro uvádění víceslovných termínů platí tato základní pravidla:

- Víceslovné termíny se uvádějí pokud možno v přirozeném pořádku slov.** Například:
  - **asynchronní motor** (nikoliv motor asynchronní)
  - **úplně ponořená průchodka** (nikoliv průchodka úplně ponořená ani průchodka ponořená úplně)
  - **kroužkový motor s odklápěčem kartáčů** (nikoliv motor kroužkový s odklápěčem kartáčů ani motor s odklápěčem kartáčů kroužkový)
  - **nosný podpěrný bod** (nikoliv nosný bod podpěrný aj.)
  - **samostatně stojící podpěrný bod**
  - **stratifikované prosté náhodné vzorkování**
  - **normované rozdělení pravděpodobnosti**
  - **minimální detekovatelná hodnota redukované stavové proměnné**
  - **moment řádu normovaného rozdělení pravděpodobnosti náhodné veličiny**
- V případě synonym se vždy každý z termínů uvádí v plné podobě.** Nelze (jakýmkoliv způsobem) uvádět pouze ty části (výrazy), jimiž se synonymní termíny liší, ani jinak termíny zkracovat (viz též Uvádění termínů v terminologických normách a terminologických částech předmětových norem).
- V odůvodněných případech lze při uvádění termínů uplatnit také inverzní (nepřímý) pořádek slov;** to se však většinou týká spíše jen rejstříků. V tom případě vždy na prvním místě stojí podstatné jméno, které je základem víceslovného terminologického pojmenování (tj. podstatné jméno v 1. pádě), a teprve za ním se pak podle přesně stanovených pravidel řadí jeho další rozvíjející členy. **Nedílnou součástí tohoto způsobu uvádění termínů je interpunkce.**

Základní pravidla pro inverzní pořádek slov

Bezprostředně za základovým podstatným jménem, které stojí závazně na prvním místě, se uvádějí (bez interpunkce) ty části pojmenování, které po něm následují i v přirozeném pořádku slov. Za nimi se píše čárka. Pokud nejsou přítomny, klade se čárka za základové podstatné jméno. Za ní se pak uvádějí ty členy víceslovného pojmenování, které v přirozeném pořádku slov před základovým podstatným jménem předcházejí (viz příklady uvedené dále; příslušná podoba v přirozeném pořádku slov je uvedena výše).

Členy, které v přirozeném pořádku slov stojí před základovým podstatným jménem, můžeme při inverzi řadit dvojím způsobem. Volba řešení přitom vychází především z potřeb a cílů, kterým má výsledný dokument vyhovět.

a) **Zachovává se (zleva doprava) pořadí, které existuje v přirozeném pořádku slov. V takovém případě se mezi jednotlivými rozvíjejícími členy čárka nepíše.** Například:

- motor, asynchronní
- průchodka, úplně ponořená
- motor s odklápěčem kartáčů, kroužkový
- bod, nosný podpěrný

- bod, samostatně stojící podpěrný
- vzorkování, stratifikované prosté náhodné
- rozdělení pravděpodobnosti, normované
- hodnota redukované stavové proměnné, minimální detekovatelná
- moment řádu normovaného rozdělení pravděpodobnosti náhodné veličiny (všechny členy stojí v přirozeném pořádku slov až za základovým podstatným jménem – podoba při inverzi se proto nemění)

Této variantě se většinou dává přednost pro její větší přehlednost i pro snadnější realizaci.

b) Inverze se uplatňuje, rovněž pokud jde o pořadí jednotlivých rozvíjejících členů shodného přívlastku. V takovém případě se jednotlivé členy shodného přívlastku oddělují čárkou. Například:

- průchodka, ponořená, úplně
- bod, podpěrný, nosný
- bod, podpěrný, samostatně stojící
- vzorkování, náhodné, prosté, stratifikované
- hodnota redukované stavové proměnné, detekovatelná, minimální

Klíčovým požadavkem pro uvádění víceslovných termínů je, aby se v rámci jednoho dokumentu (popř. i dokumentů souvisejících) systémově uplatňovalo pouze jediné řešení. Totéž se týká i sestavování rejstříků. Nelze střídat ani přirozený a inverzní pořádek slov, ani obě varianty řešení inverze, ani používat všechny tři popsány způsoby uvádění víceslovných termínů současně.